

EAPC - Gestió i control de subvencions i ajuts

La publicitat i la transparència de les subvencions i la col·lisió de drets

27-10-2022

El fet de rebre una subvenció o un ajut és una actuació administrativa que, ja sigui amb la finalitat de foment o amb la finalitat d'auxiliar una situació personal o d'altra naturalesa determinada, comporta efectes de diferent índole fruit, entre d'altres, del compliment dels principis que regeixen els procediments de gestió i concessió: publicitat, transparència, concurrència, objectivitat, igualtat i no discriminació; eficàcia en el compliment dels objectius fixats per l'administració atorgant, i eficiència en l'assignació i la utilització dels recursos públics.

Aquests principis es fonamenten en l'apartat 3 de l'article 9 de la Constitució espanyola i, pel que fa als de publicitat i transparència, es regulen amb caràcter general d'acord amb les definicions següents:

- Quant a la **transparència**: l'acció proactiva de l'Administració de donar a conèixer la informació relativa als seus àmbits d'actuació i les seves obligacions, amb caràcter permanent i actualitzat, de la manera que resulti més comprensible per a les persones i per mitjà dels instruments de difusió que els permetin un accés ampli i fàcil a les dades i els facilitin la participació en els assumptes públics.
- Quant a la **publicitat** entesa com a informació pública: la informació elaborada per l'Administració i la que aquesta té en el seu poder com a conseqüència de la seva activitat o de l'exercici de les seves funcions, incloent-hi la que li subministren els altres subjectes obligats d'acord amb el que estableix aquesta Llei.

En l'àmbit subvencional, aquests principis estan desenvolupats a la Llei 38/2003, de 17 de novembre, general de subvencions, i en concret en l'apartat 3 de l'article 8 i, en l'àmbit de la Generalitat de Catalunya, estan recollits en l'apartat 1 de l'article 90 del Decret legislatiu 3/2002, de 24 de desembre, pel qual s'aprova el text refós de la Llei de finances públiques de Catalunya.

El principi de publicitat i el principi transparència són alguns dels principis que acompanyen el procediment subvencional *a limine* fins al tancament del procediment –llevat dels ajuts i de les subvencions tramitats per procediment de concessió directa i les subvencions nominatives–, garantit mitjançant un bon ventall de normes que pretenen assegurar-ne el compliment i que esdevenen un règim jurídic ben consolidat, com ara:

- La [Llei 38/2003, de 17 de novembre, general de subvencions](#) (LGS).
- El [Decret legislatiu 3/2002, de 24 de desembre, pel qual s'aprova el text refós de la Llei de finances públiques de Catalunya](#) (TRLFPC).
- El [Reial decret 887/2006, pel qual s'aprova el Reglament de la Llei general de subvencions](#) (RLGS).
- La [Llei 19/2013, de 9 de desembre, de transparència, accés a la informació pública i bon govern](#) (estatal).
- La [Llei 19/2014, del 29 de desembre, de transparència, accés a la informació pública i bon govern de transparència](#) (catalana).
- El [Reial decret 130/2019, de 8 de març, pel qual es regulen la Base de dades nacional de subvencions i la publicitat de les subvencions i la resta d'ajuts públics](#).
- El [Decret 271/2019, de 23 de desembre, pel qual s'aprova el Reglament del Registre de subvencions i ajuts de Catalunya](#).
- La normativa concordant.

Aquests dos principis en l'àmbit de les subvencions i dels ajuts consisteixen, bàsicament, a donar a conèixer a tercers i a la ciutadania en general, a través dels mitjans admesos en dret, les actuacions dutes a terme en el procediment, i inclou com a mínim les bases reguladores, la convocatòria i la concessió d'aquests ajuts i subvencions, així com els beneficiaris d'aquesta concessió.

Així, la Llei 19/2013 –en la lletra c de l'apartat 1 i l'apartat 2 de l'article 8– va determinar l'obligatorietat de publicar les subvencions i els ajuts públics atès que considera la publicitat com un instrument que promou l'eficiència i l'eficàcia de les administracions públiques mitjançant una millor fiscalització de l'activitat pública, motiu pel qual la publicitat de les dades dels beneficiaris es justifica en aquest interès públic, que exigeix emprar les dades imprescindibles per identificar-los.

Els mitjans a partir dels quals s'instrumenta el compliment d'aquests principis són de diverses classes:

- Els **diaris oficials** corresponents en funció de l'àmbit territorial de l'ens concedent, que s'empren en primer terme per afavorir i promoure la concurrència de les persones interessades.
- El [Registre de subvencions i ajuts de Catalunya](#) –que inclou tota la informació relativa a les subvencions de l'àmbit territorial de Catalunya–, que al seu torn nodreix la [Base de dades nacional de subvencions](#) d'àmbit estatal –en la qual consta la informació subvencional dels òrgans concedents de totes les administracions públiques de l'Estat, dels òrgans constitucionals de l'Estat, dels òrgans legislatius i de control autonòmics i la resta d'institucions de dret públic– i que s'utilitzen amb el mateix objectiu anterior, i també per proporcionar informació relativa a la pràctica totalitat dels actes derivats del procediment dut a terme, incloent-hi les resolucions de reintegrament i les sancions fermes imposades, com a obligació imposada a l'Administració concedent, així com als beneficiaris de les subvencions i ajuts concedits, entre altres funcions i objectius que consten en la normativa de regulació.
- El [Portal de Transparència de la Generalitat de Catalunya](#) i el [Portal de Transparència del Govern de l'Estat](#).
- **Mesures de difusió** imposades a les persones beneficiàries en pro de complir l'obligació de donar publicitat dels ajuts i subvencions rebuts (inclusió de la imatge institucional de l'entitat concedent, així com llegendes relatives al finançament públic en cartells, plaques commemoratives, materials impresos, mitjans electrònics o audiovisuals, o bé en mencions fetes en mitjans de comunicació), així com la publicitat activa que determinen les lleis que regulen les obligacions de transparència.

Si més no, aquests principis no són aplicables plenament en tots els casos i han de ser irremeiablement restringits, atès que poden entrar en conflicte directament amb dos drets, especialment dignes de respecte i salvaguarda, com ara els drets a l'honor, a la intimitat personal o familiar de les persones físiques i el dret a la protecció de les dades de caràcter personal de les persones beneficiàries.

A aquests efectes, cal recordar que ambdós drets estan reconeguts als apartats 1 i 4, respectivament, de l'article 18 de la Constitució espanyola, i a l'empara d'aquests es van promulgar sengles lleis orgàniques que els consagren i protegeixen. Es tracta de la [Llei orgànica 1/1982, de 5 de maig, de protecció civil del dret a l'honor, a la intimitat personal i familiar i a la pròpia imatge](#) i de la [Llei orgànica 3/2018, de 5 de desembre, de protecció de dades personals i garantia dels drets digitals \(LOPD\)](#), predecessora de la primigènia Llei orgànica 15/1999, de 13 de desembre, de protecció de dades de caràcter personal, de la qual s'ha mantingut vigent el Reglament, basada en el Reglament (UE) núm. 2016/679 del Parlament Europeu i del Consell, de 27 abril de 2016, relatiu a la protecció de les persones físiques pel que fa al tractament de dades personals i a la lliure circulació d'aquestes dades i pel qual es deroga la Directiva 95/46/CE (Reglament general de protecció de dades).

En conseqüència, qualsevol disposició normativa –amb rang de llei o reglamentària– ha de respectar aquests drets, motiu pel qual la normativa que regula les subvencions i els ajuts ha de tenir en compte aquests límits en les seves disposicions.

Si fem l'exercici consistent a analitzar la normativa en matèria de subvencions i ajuts, comprovem que l'article 15 de la Llei 19/2014 disposa les obligacions de transparència en matèria subvencional.

A més, l'apartat 8 de l'article 20 de la LGS, en concordança amb l'article 18 de la mateixa Llei i l'article 30 del RLGS, i igualment l'apartat 6 de l'article 94 del TRLFPC, estableixen que totes les subvencions i els ajuts concedits per una administració pública (en un sentit ampli del concepte, que inclou la resta del sector públic), han de ser publicats mitjançant la Base de dades nacional de subvencions tant a efectes de publicitat com de transparència.

L'article 96 *bis* del TRLFPC també regula els termes anteriors amb relació al Registre de subvencions i ajuts de Catalunya en l'àmbit de la Generalitat de Catalunya.

No obstant l'anterior, les diferents normes estableixen els límits corresponents:

- La lletra *b* de l'apartat 8 del citat article 20 de la LGS estableix el límit a aquesta publicació quan per raó de l'objecte de la subvenció pugui ser contrària al respecte i salvaguarda de l'honor, a la intimitat personal o familiar de les persones físiques i hagi estat establert a la seva normativa reguladora.

Únicament es permetria el tractament de les dades de caràcter personal d'acord amb la normativa en matèria de protecció de dades en cas que el motiu sigui la satisfacció de l'interès legítim perseguit pel responsable del tractament o pel tercer o tercers als quals es comuniquin les dades i sempre que no prevalgui l'interès o els drets i llibertats fonamentals de l'interessat.

- En aquest sentit, i quant a la reutilització de les dades personals publicades, estarà condicionada al fet que s'utilitzin exclusivament per a la finalitat de control i transparència de l'activitat administrativa o amb finalitats d'arxiu en interès públic, de recerca científica o històrica o estadístiques d'acord amb l'article 8.e de la Llei 37/2007, de 16 de novembre, sobre reutilització de la informació del sector públic, amb la prèvia anonimització de les dades personals.

- L'article 7 del Reial decret 130/2019, de 8 de març, pel qual es regulen la Base de dades nacional de subvencions i la publicitat de les subvencions i la resta d'ajuts públics –de caràcter bàsic–, és determinant en establir els límits de les dades a publicar.

D'una banda, estableix que quan s'hagin de publicar dades personals dels beneficiaris persones físiques han de ser exclusivament les necessàries per a la fi del tractament, tot i complir els principis i la normativa de protecció de dades, incloent-hi la manera com s'han de publicar aquestes dades personals identificadores del beneficiari. Aquestes dades poden ser nom i cognoms i una part del document d'identitat.

De l'altra, enumera les dades que no poden ser objecte de publicació en els casos següents:

- Quan la informació continguda al Registre de subvencions i ajuts i a la seva vegada a la Base de dades nacional de subvencions o a l'objecte de la convocatòria mateix, proporcioni informació o dades especialment protegides dels beneficiaris o relatius a les categories especials de dades relacionades als articles 9 i 10 del Reglament (UE) 2016/679 del Parlament Europeu i del Consell, de 27 d'abril de 2016, relatiu a la protecció de les persones físiques pel que fa al tractament de dades personals i a la lliure circulació d'aquestes dades i pel qual es deroga la Directiva 95/46/CE (Reglament general de protecció de dades), que al seu torn es recull en els articles 9 i 10 de la LOPD. En aquest cas, l'òrgan convocant ho ha d'assenyalar expressament a la convocatòria si així s'ha establert a les bases reguladores.
- En el supòsit que la persona física es trobi en una situació de protecció especial que es pugui veure agreujada amb la cessió o publicació de les seves dades personals, en particular, quan sigui víctima de violència de gènere o d'altres formes de violència contra la dona o quan són atorgades per motius de vulnerabilitat social o quan els perceptors són víctimes de terrorisme o d'altres en què la seva protecció es trobi reconeguda per una norma amb rang de llei.

L'òrgan convocant ha d'anonimitzar la informació que consta al RAISC i també a la Base de dades nacional de subvencions, d'ofici o a instància de l'interessat.

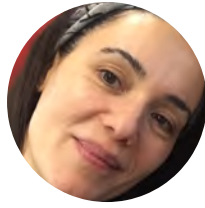
Quan la persona física sigui víctima de violència de gènere, s'ha d'aplicar el que estableix el protocol de col·laboració que s'elabori de conformitat amb la disposició addicional setena de la Llei orgànica 3/2018, de 5 de desembre, de protecció de dades personals i garantia dels drets digitals.

- Quan la publicació de les subvencions concedides representi un perjudici, ja sigui per a la seguretat pública; per a la prevenció, la investigació i la sanció dels il·lícits penals, administratius o disciplinaris, o per a les funcions administratives de vigilància, inspecció i control, entre d'altres –establerts a l'apartat 1 de l'article 14 de la Llei 19/2013, de 9 de desembre–, i escaigui limitar la publicitat de les subvencions concedides, cal que sigui de manera justificada i proporcionada a l'objecte i la finalitat de protecció i ha d'atendre les circumstàncies del cas concret, especialment a la concurrència d'un interès públic o privat superior que justifiqui l'accés. En aquests casos, l'òrgan convocant ho ha de recollir a la convocatòria.

Cal precisar que l'article 7 del Reial decret 130/2019 –en l'apartat 8– estableix determinats períodes en què la informació ha de romandre publicada i, en el cas de les persones físiques, s'estableix en un any comptat des de l'any de la concessió fins al següent, llevat que la normativa europea n'estableix un de superior.

A la vista de l'argumentació es pot concloure que no és gens fàcil gestionar les dades subvencionals a l'hora de complir les obligacions de publicitat i transparència, atès que el compliment absolut d'aquestes pot deixar en dubte els drets bàsics de les persones beneficiàries, motiu pel qual esdevé necessària la ponderació dels interessos que entren en joc en l'àmbit subvencional: l'interès públic i els drets i els interessos de les persones beneficiàries.

"Da mihi factum, dabo tibi ius."

Irene Artigues Rodríguez

Coordinadora de comptabilitat i control a la Intervenció General del Departament de
Vicepresidència, d'Economia i Hisenda